

**a) MÚZEUMPEDAGÓGIA A FELSŐOKTATÁSBAN és b) EGY VIDÉKI VÁROSBAN
(andragógiai és önképzőköri tevékenység Hódmezővásárhelyen)
ESETTANULMÁNY**

**(a projektek készítője és vezetője: Dr. Cserjés Katalin PhD, a Szegedi Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kara Modern Magyar Irodalomtörténet Tanszékének oktatója)**

Öt esztendővel ezelőtt, 2004-ben kezdtem meg múzeumpedagógiai, helyesebben: kép-szöveg olvasási, tárlat-látogatói, művészettörténeti, interdiszciplináris és intermediális kurzusaim tartását, hosszú évek hasonló tárgyú kutatásai mint előzmények után. Egyetemi szemináriumaimnak jelentős hányada sok esztendő óta irodalom és képzőművészet határterületeit vallatja; másfelől e kurzusok középpontjukba mindinkább a közelmúlt és kortárs érdeklődést s tájékozódást helyezik, végül, nem utolsósorban: e kurzusok mind intenzívebben épülnek össze a múzeumi kiállítóterben végzett munkával.

E tevékenységet a Szegedi Egyetemen én magam kezdeményeztem, és tudomásom szerint e nembem egyedül is végzem, belső ösztönzéstől és kíváncsiságtól hajtva, hajdani grafikus-múltmra, autodidakta és ELTE-konzultációs (Németh Lajos professzor) művészettörténeti tanulmányaimra visszatekintve. Segítőim és társaim e szerteágazó és végtelen munkában: kiváló régebbi és mostani diákjaim, kik fogékonyak minden kísérletre, minden újra. Mivel igen sok és sokféle kollégiumot hirdettem és hirdetek a Tanszéken, ezenfelül két művészettörténeti önképzőkört is vezetek (egyet lakóhelyemen, Hódmezővásárhelyen//andragógiai tevékenység; egyet Szegeden, a REÖK Palotában//egyetemi kiegészítő munka), módomban áll nagy számú közönséget megmozgatni tevékenységem céljaihoz. Ez megment a múzeumpedagógia egyik fő nehézségétől: az állandó közönségtoborzás kényszerűségétől.

Tevékenységemet szoros meghatározásban nem nevezném kifejezetten múzeumpedagógiának; végeredményeit tekintve mégis e munkával rokon: emberek sokaságát csábítom különböző múzeumokba, hol vezetésem alatt a legváltozatosabb közös tevékenységet, szellemi munkát folytatják, gondolati kalandot üznek mint aktív befogadók.

Az általam megvalósított egyetemi- és a munkába bevont intézményekkel (múzeumokkal) koordinált „múzeumpedagógiai” tevékenységek a következők:

1. *Múzeumpedagógiai gyakorlatok.* Szeminárium 4-5. éves hallgatók részére, félévenként megújuló csoportokkal (szemeszterenként kb. 40-50 hallgató). Nincs heti kötelező óraszám, ellenben a félév alatt minimum három múzeumlátogatás szükségeltetik vezetéssel (Alföldi Galéria; Emlékpont; REÖK Palota, szükség vagy lehetőség esetén más múzeumok is; hátráltatás esetén a jelöltek saját lakóhelyén, írásos beszámolóval), e helyeken pecsételőlapokat, feladatlapokat kapnak a hallgatók; részemről, ill. az Emlékpontban egy történész részéről hosszabb vezetés(ek)et is. Gyakorlati jegyet szereznek, ehhez félévzáró dolgozatot kell beadniok, előre meghatározott szempontokkal, szakirodalommal, internetes tájékoztatói helyekkel. És maximális szabadsággal, a személyes érdeklődés, választás, témakijelölés bekalkulálásával: ez mindig is pedagógiai elveim közé tartozott – a Németh László-i „*megkínálás*”, a kassáki „*Mindig tovább!*” jelszava értelmében. Ide csatolom legújabb, fenti kollégiumom megvalósulásait elméleti vonatkozásokkal is segítő Vizuális kultúra előadásom annotációját is (BA 1-2-3. éven).

2. *REÖK Önképzőkör,* Szeged. 2008 első féléve óta működik e kör, diákközönsséggel, heti másfél órás foglalkozásban, szerda délutánonként. Dr. Újvári Edittel, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Andragógia Tanszékének docensével együtt, heti váltásban vezetem e kört. Vállalt feladatunk kettős: a 19. század utolsó harmadától indítva tekintjük át prezentációk formájában a modern művészet európai és magyar irányzatait, illetve a REÖK aktuális tárlatain dolgozunk a kiállítóterben. Tárlatvezetések generálunk hallgatóink körében (2008: Picasso Balzac-illusztrációi; 2009: Chagall-litográfiák/a Kör tagjai vezetik a tárlaton diáktársaikat), törekszünk őket a múzeumpedagógiai munkára előkészíteni, a kreativitást, szakmai igényességet beléjük nevelni. A REÖK Önképzőkört igyekszem fúzióra léptetni hódmezővásárhelyi Művészettörténeti Önképzőkörömmel: közös előadások, tárlatbejárások, előadó-csere, kirándulások stb.

3. *Kép-szöveg szeminárium* 3-4-5. éveseknek és speciális képzéseseknek (félévenként kb. 25 hallgató). A kurzus félévről félévre bővülő munkaanyaga irodalmi szövegeket, képzőművészeti alkotásokat és elméleti munkákat egy tömbben tartalmaz; a fél éves tematikát a hallgatói igényeket kielégítve alakítom ki.

4. *Gondolkodás-módszertani gyakorlatok* 4-5. éveseknek: Az olvasás, a műelemzés: „Nyomozás és felfedezés”. Képelemzési és szövegértési gyakorlatok. „Képek olvasása” és szoros olvasás a textuson belül (félévenként kb. 30-40 hallgató).

5. Az *Alföldi Galéria és az Emlékpont Humán Oktatási Centrum*, annak képzőművészeti részlege („Paraszt Párizs”): *tárlatvezetés, galéria-műhelymunka*. Körülbelül 8 esztendeje folyó tárlatvezetői ténykedés, műhelymunka, galéria-kalauzi tevékenység Hódmezővásárhelyen, eleinte csak az Alföldi Galéria állandó tárlatán, majd az Emlékpont festészeti és (belső)építészeti blokkjában is, a helyi általános és középiskolák számára, tervbe véve a későbbiekben az olvasóköröket is. Az iskoláknak szóló meghívót és szóróanyagot mellékelem. Később e már meglévő tevékenységhez kapcsoltam hozzá egyetemi kurzusaim tárlatlátogatói-múzeumpedagógiai gyakorlatát. E vidéki kiszállásokhoz néhány lelkes diák a Hallgatói Önkormányzattól költségtérítést igényelt és kapott társai számára.. E kirándulások sikerét bizonyítja, hogy hallgatóim nem egyszer vizsga-helyül is az Alföldi Galériát szeretnék választani, szakdolgozatok születnek a Galéria kínálta, irodalommal is összekapcsolható témakörökből (l. pl. Tornyai János és Ady Endre; Móricz Zsigmond és Nagy István művészi világa; Németh László paraszt-képe és a *Nagy Juss* stb.).

6. *Tervezett Master fokozatban megvalósuló múzeumpedagógiai kurzus*, 2009 szeptemberétől. A kurzus tervét mellékelem.

7. Többoldalú együttműködés a *Ludwig Kortárs Múzeum*mal, a Hemrik László vezette *ped.kedd*-ekkel mint hallgató, résztvevő, majd műhelymunkák és tárlatok vezetője. E tevékenységet a magam részéről egyfajta továbbképzésnek, kapcsolatszerzési lehetőségnek, a kurrens hazai kortárs kiállításokkal megvalósított állandó kapcsolatnak tekintem. Szegedi és vásárhelyi csoportjaimat igyekszem minél többször Budapestre kalauzolni, s itt, a Ludwigban a legkiválóbb fiatal művészettörténészek és múzeumpedagógusok vezetnek bennünket.

Megjegyzem még, hogy évek óta eljárók a budapesti múzeumpedagógiai évnyitókra, konferenciákra, tanácskozásokra, mind többször hívnak előadóként, és rendszeresen pályázok is e tárgykörben.

Mint jeleztem, egyetemünkön e tevékenységgel, tudomásom szerint, csupán én foglalkozom, illetve az SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Felnőttképzési Intézetében dr. Újvári Edit, akivel együtt vezetjük a REÖK Önképzőkört. Ezért úgy érzem, egy áttekintő szempontú körkérdés, mely szervezeti keretekben, intézményi támogatottsággal stb. dolgozó múzeumpedagógusok munkájára kérdez, énrám egyszerűen nem tölthető ki.

Viszont remélem, hogy fent összefoglalt anyagom képes lesz bemutatni a tevékenységek körét, melyet mindennapi munkámul választottam, modern magyar irodalmi kurzusaim mellé.